

СТВОРЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТА ПРАВНИКА

© Іванов С. М., Карасюк В. В., Глинянський С. В., 2014.

У статті викладені результати дослідження особливостей формування індивідуального освітнього інформаційного середовища. Проаналізовані компоненти освітнього середовища. Сформульований висновок, що LMS Moodle, комунікаційні послуги мережі, хмарові сервіси, автоматизований бібліотечний комплекс та інші інформаційні служби є складовими інтеграції різноманітних інформаційних ресурсів у єдину систему. Визначені напрямки подальшого вдосконалення структури інформаційного наповнення освітнього середовища правознавця.

Ключові слова – індивідуальний освітній простір, правова інформація, хмарові сервіси, навчальний електронний інформаційний комплекс.

The article describes the research results of the Personal Learning Environment (PLE) formation features. There are analyzed components of PLE in the article. The conclusion of the article is that LMS Moodle, communication network services, cloud services, automated library complex and other informational services are the integration part of the different informational resources into whole system. There are also defined directions for further development of the lawyer students' PLE informational content's structure in this article.

Keywords – Personal Learning Environment, legal information, cloud services, digital learning informational complex.

Вступ. Студенти вищих навчальних закладів починають своє навчання, не маючи достатнього досвіду ефективного використання технологій Web 2.0 у навчальних цілях, а також навичок до самостійної (саморегульованої) освіти [1]. Ці технології мають бути використані у навчанні повною мірою. Навчальні заклади зобов'язані запропонувати своїм учням інструменти, які забезпечать підтримку формальної класичної освіти і допоможуть їм у досягненні цілей самостійного навчання. Перспективним підходом для сучасної організації

навчального процесу є формування індивідуального освітнього простору навчання (PLE - Personal Learning Environments) [2].

Постановка проблеми і її актуальність. Сучасну організацію освіти в навчальних закладах можна охарактеризувати наступним чином: проблемна область знань і її конкретні формулювання, як правило, визначаються викладачем; студенти визначають свій особистий профіль, як правило, тільки в соціальному плані; мета навчання визначається навчальним закладом, а не студентом. З іншого боку, цільові установки для навчання мають бути основою для формування профілів навчання студентів в термінах предметної області, визначення мети навчання і вибору соціальних суб'єктів, які можуть бути залучені до процесу навчання. А з точки зору структури знань ці установки повинні стати основою у створенні деякого "семіотичного соціального простору" [3], здатного підтримувати спільноту студентів у процесі обміну інформацією та освоєнні нових знань. В рамках такого індивідуального інформаційного середовища будуть враховані всі уподобання студентів і максимально використані можливості системи освіти. Тому проблема створення індивідуального навчального інформаційного простору для правознавця є актуальною проблемою, вирішення якої дозволить підняти якість освіти і адаптувати правознавця до інформаційної сфери сучасного суспільства.

Метою даної роботи є створення інформаційної моделі індивідуального освітнього середовища і виявленні технологічних функцій, які здатні вдосконалити існуючу організацію навчання в учбових закладах для правників.

Компоненти освітнього середовища. Індивідуальне освітній простір (PLE) часто ототожнюють з системами управління навчанням (LMS - Learning Management System). Однак між ними суттєва різниця: PLE концентрується насамперед на студенті, а LMS - на навчальному курсі. Формування PLE сприяє самостійності, аналітичному і креативного мислення учнів. Роль студента активна, він є творцем свого контенту, організує своє навчання, розвиває інформаційні компетенції. Таким чином, персональна навчальне середовище є одним із сучасних підходів до реалізації навчання і є основою організації самостійної роботи студента. Типова PLE може являти собою навчальні блоги (у тому числі Twitter); YouTube і подібні йому сайти; RSS-стрічки тощо. Іншими словами, PLE - це сукупність ресурсів, потрібних учневі для того, щоб знайти відповіді на його питання, створити потрібний контекст для навчання та проілюструвати досліджувані процеси. Тобто, персональне середовище навчання - це не конкретний додаток або служба, а особливий підхід до реалізації навчання.

Зважаючи на певні особливості у підготовці юристів, ми б хотіли зосередити увагу на тих аспектах PLE, які більш за все сприяють активному та якісному засвоєнню знань, вмінь та навичок майбутніх правників.

Юридична наука, як і всі теоретичні чи прикладні її галузі, а, відтак, і навчальні дисципліни, позбавлені розмаїття схематичного, формульного та інших різновидів графічного представлення інформації. Звісно, у процесі підготовки юристів використовуються різні мультимедійні засоби (відео, аудіо, презентації), але всі вони, здебільшого, покликані структурувати та подавати виключно «суху» текстову інформацію. Це є однією з особливостей правової інформації, як вона визначена в Законі України «Про інформацію».

Таким чином PLE студента-правника, в першу чергу, має бути зосереджено на комфортній роботі із правовою інформацією: технічні засоби відображення інформації повинні відображати зручний для читання текст (із можливістю його налаштування), надавати можливість гнучкого пошуку інформації та широкі можливості для роботи із текстовими документами (створення, редагування, рецензування тощо). Студент-юрист повинен мати доступ та вміти користуватися сучасними інформаційно-пошуковими системами, що надають можливість працювати із законодавством, бібліотечними системами, енциклопедіями та іншими базами даних.

Також, майбутні юристи мають удосконалювати свої комунікаційні навички, розвивати усне мовлення, здобувати практичний досвід соціальної роботи. Такий вид діяльності пов'язаний із вмінням спілкуватися особисто вічна-віч, особисто із застосуванням сучасних технічних засобів комунікації, а також виступати публічно, в т.ч. надавати професійні консультації (усні чи письмові), використовуючи засоби соціальних мереж, форумів тощо.

Сьогодні не існує певного комплексного технічного рішення, яке б повністю могло задовольнити потреби у створенні ідеального PLE для студентів-юристів. Тому, для досягнення мети – надання студенту-правнику такого собі віртуального «інтегрального» робочого місця для навчання, – в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого ми використовуємо низку програмних засобів та сервісів, які дозволяють створити достатньо зручне персональне інформаційне середовище [4].

Мова йде, в першу чергу, про LMS Moodle останньої версії, яка дає змогу студентам отримати доступ до навчальних електронних інформаційних комплексів (НЕІКів) із усіх дисциплін, що вивчаються в Університеті.

Спільними зусиллями фахівців Центру інформаційних технологій (ЦІТ) та кафедр Університету було розроблено типову структуру бази даних (НЕІКа).

Як правило до НЕІКа входять: програма навчальної дисципліни; методичні вказівки із рекомендаціями щодо використання конкретного НЕІКа та щодо вивчення відповідної дисципліни; глосарій із основними термінами; підручник, який для зручності розділено на підрозділи, параграфи чи теми; підбірка (витяги із) нормативно-правових актів для кожної відповідної теми курсу, а також повний перелік необхідних для вивчення актів, що інтегровано із основними інформаційно-пошуковими системами (сайтом Верховної Ради України, ІПС «Законодавство» та ін.), що дозволяє відразу перейти до останньої версії того чи іншого закону тощо; коментар того чи іншого закону із зручним пошуком (якщо такий існує); матеріали судової практики (постанови пленумів вищих судів, акти Конституційного суду України, судові прецеденти тощо); підбірки наукових статей та іншої навчальної та наукової літератури, частина із яких доступна для перегляду відразу, частина яких за посиланням доступна для ознайомлення на сайті бібліотеки, частина із яких в режимі онлайн недоступна, але за посиланням можна відразу замовити цю книгу для офлайн ознайомлення через сайт бібліотеки; контрольні запитання за кожною темою; інтерактивні тестові завдання для самоперевірки; інтерактивні тестові завдання для модульного контролю знань студентів; інші інтерактивні індивідуальні завдання (наприклад, написання есе чи курсової роботи, тощо); інші додаткові та мультимедійні матеріали (за наявністю): відео-лекції, озвучені тексти законів (аудіо-версії), презентації, малюнки тощо. Кожен такий комплекс розроблюється фахівцями ЦІТ та робочою групою відповідної кафедри. Оновлення НЕІКів, які перш за все викликані змінами в законодавстві, здійснюється регулярно, відтак, студенти завжди мають доступ до найактуальнішої інформації із певної галузі юридичної науки. Варто зазначити, що кожен такий НЕІК захищається авторським правом, що підтверджується отриманням для кожного із них Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір.

Окрім стандартної структури НЕІК, у кожному курсі створюються відповідні тематичні форуми. Як свідчить практика роботи реальних юристів, форуми – один із найважливіших засобів комунікації серед цієї професії. Відтак, студенти нашого Університету з першого курсу отримують навички спільної роботи, які їм обов'язково знадобляться у майбутньому. Окрім форумів, звісно, частина юристів використовує для схожих цілей спеціалізовані соціальні мережі, спеціалізовані блоги та приватну-онлайн комунікацію. Як особливий різновид спільної роботи, студенти вчаться працювати над спільними проектами використовуючи вікі-сторінки за певною

проблематикою чи тематикою. Зараз готуються пропозиції щодо можливості наповнення української Вікіпедії найкращими кваліфікованими статтями наших студентів.

Для здійснення додаткової комунікації між студентами, а також студентами та викладачами використовуються як засоби Moodle, так і засоби електронної пошти та відео-зв'язку. Наразі, завершуються процеси інтеграції безкоштовних хмарових сервісів Microsoft для навчальних закладів із системою Moodle. Така інтеграція дозволяє використовувати сучасні комунікаційні можливості корпоративного рівня із існуючим навчальним середовищем: студенти мають змогу отримувати онлайн консультації, відвідувати онлайн заняття (лекції чи вебінари) за допомогою Skype чи системи корпоративного зв'язку Lync. Також студенти мають можливість безкоштовно використовувати онлайн версію найкращого у своєму класі текстового процесора – Microsoft Word Online – який, фактично, для студентів-правників є основним робочим інструментом.

Окрім вказаних вище програмних продуктів та сервісів, варто зазначити роботу із двосторонньої інтеграції існуючої системи LMS (та й усього PLE) із автоматизованою системою управління навчальним процесом, електронними ресурсами бібліотеки (електронним каталогом, університетським репозитарієм тощо) й іншими інформаційними ресурсами, які можуть стати в нагоді студенту-правнику.

Ми намагаємося об'єднати всі існуючі інформаційні ресурси, що покликані допомогти студенту у навчанні за допомогою концепції SSO (Single Sign-On) – всі ресурси Університету мають бути доступними кожному за єдиним логіном та паролем.

Напрямки подальших досліджень. Перспективними вважаємо подальші напрямки досліджень:

- визначення ефективності використання PLE та LMS в цілому під час підготовки студентів-правників;
- визначення нових інформаційних сервісів, які можуть стати у нагоді при підготовці студентів юридичного профілю.

Висновки. У результаті дослідження особливостей будови індивідуальних освітніх середовищ, сукупності сучасних інформаційних ресурсів, що використовуються правниками, систем управління навчанням, аналізу переваг і недоліків різних схем представлення знань, запропонована інформаційна модель індивідуального освітнього простору студента правника, яка передбачає інтеграцію знань із різних джерел і налаштування на

особливості конкретного студента. Ця модель у вигляді компонентів реалізована в Центрі інформаційних технологій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Література

1. Prensky, M. *Digital Natives, Digital Immigrants* / Marc Prensky // *On the Horizon*. – 2001. – № 9(5). Lincoln: NCB University Press. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>
2. Dabbagh, N. *Personal learning environments, social media, and self-regulated learning: A natural formula for connecting formal and informal learning*. / N. Dabbagh, A. Kitsantas // *The Internet and Higher Education*. – 2012. – № 15(1). – P. 3-8.
3. Gee J. *Semiotic social spaces and affinity spaces: From the age of mythology to today's schools* / James Paul Gee // In D. Barton & K. Tusting (Eds.). *Beyond communities of practice: Language power and social context*. Cambridge, MA: Cambridge University Press. – 2005. - P. 214 – 232. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bendevane.com/RDC2012/wp-content/uploads/2012/08/Gee-Social-Semiotic-Spaces.pdf>
4. Карасюк В.В., Иванов С.Н. *Формирование индивидуального образовательного пространства студента в условиях дистанционного обучения* / В.В. Карасюк, С. Н. Иванов // *Вестник Национального технического университета «Харьковский политехнический институт»*. Сборник научных трудов. Серия: Информатика и моделирование. – Харьков: НТУ «ХПИ». – 2014. – № 35 (1078). – с. 105 – 112.

УДК 004.6

Алексеева К.А., Алексеев В.І.

Національний університет «Львівська політехніка»

ЗАСОБИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В УПРАВЛІННІ ОСВІТНІМИ .ВЕБ-ПРОЕКТАМИ

© К.А. Алексеева, В.І. Алексеев 2014

У статті описано спосіб прийняття організаційних рішень у процесі управління освітніми проектами. Також описано вплив характеристик